

DM MAGAZIN

A kongresszusi irányelvek olvasása közben Változó feltételek a gazdálkodásban

A vállalati jövedelemszabályozási rendszer 1980. évi módosításainak hatásairól, tényleges működése során jelentkező, várható eredményeiről, esetleges ellentmondásokról még korai volna véleményt mondani. A vállalatok jelentős része még alighogy kialakította elképzeléseit az éves gazdálkodással kapcsolatban, most tartják azokat a fórumokat, tanácskozásokat, ahol a feladatokat — részekre bontva — megtárgyalják a dolgozókkal.

rosszabb. A tartós piaci pozíció megőrzése szempontjából tehát helyes vállalati magatartás az értékesebb, kisebb sorozatú termelésre való áttérés, annál is inkább, mert a kisebb sorozatú termelőköltségei árakban meg is térülnek.

Nem mondható el a többlet-költség megtérülése a belföldi piacon, pedig a kisebb sorozatú, értékesebb színvonalú termelés belföldön is jelentősen megnöve-

né a választékot, és ebben az esetben importot is pótolta.

A vállalatok piaci munkájukhoz jelentős támogatást várnak a külkereskedelmi vállalatoktól. Az eltérő érdekelttség miatt — a külkereskedelmi vállalatok devizavolumenre vannak ösztönözve — e területen még nagyon sok a tennivaló. A termelő és külkereskedelmi vállalatok között most létrejövő társasági szerződés hivatott a célirányos érdekelttség megvalósítására.

Az új szabályozás követelményei, a piaci munka szemléletváltása miatt a vállalatoknak szükséges pontosítani, átdolgozni korábbi stratégiáit, amelyeket a műszaki-gazdasági kritériumok alapján a termékszerkezetük korszerűsítésére készítettek.

Posztív előrejelzésnek és az új szabályozás máris ható követelményének kell tekinteni ezen átdolgozások szükségességét. Igényt kell támasztani a termékszerkezet-átalakítás koncepcionális és dinamikus végrehajtására, ami a vállalatok döntés-előkészítő tevékenységéből a népgazdasági érdekek elsődlegességét hangsúlyozza. Helyére kerül a vállalatok termékszerkezet-átalakító munkájának értékelése is. Nyilvánvaló, hogy nem aszerint ítélik meg a vállalatot, hogy valamilyen rangsorból kiindulva hány új termékkel jelent meg a piacon, hanem hogy termékei — köztük az újak is — hogyan állják meg helyüket a nagy versenypályán, a világpiacon, az új termékek életciklusuk első — piaci szempontból legkedvezőbb — szakaszában milyen értékesítési volument értek el.

Az új szabályozás a korábbinál jobban ösztönzi a vállalatokat a hatékony létszám-gazdálkodásra. Az a tény, hogy bérfejlesztés a létszám csökkenése után, illetve a magasabb hatékonyság eredményeként megjelenő bérfejlesztési mutató alapján valósítható meg, a legtöbb vállalatnál előtérbe kerül a területek létszám-szükségletének felülvizsgálata, a

munkahelyek közötti át csoportosítás.

A bérszabályozás előírásai alapján várható, hogy a vállalatok különböző bérfejlesztést tudnak végrehajtani. Így feltételezhető, hogy a munkaerő átcsoportosulása a hatékonyabb iparágakba folytatódik, s ez a népgazdasági érdekekkel összhangban van. Várható azonban a foglalkoztatás hatékonyságának növelésével egy időben a fluktuáció csökkenése is. Ez minden gazdálkodó egységre — még a csökkenő létszámúakra is — kedvező hatást gyakorol. Gyakran a vállalatoknak nem a létszámcsökkenés, hanem a fluktuáció okozta a nagyobb gondot. A létszámcsökkenést meg lehet tervezni, műszaki itézkedésekkel, szervezéssel, a kieső kapacitást lehet pótolni. A fluktuáció, a jövő-menő létszám mögött nemcsak kieső órák, hanem betanítási költség, selejt, minőségromlás gyakoribb géptörés stb. is megjelenik, sőt ha technológiailag összekapcsolt csoportban dolgozik, munkájával néha az egész csoport munkáját lerontja.

Ha a vállalatok munkaerő-gazdálkodása eljut odáig, hogy az évente többször munkahelyt és szakmát változtató kilépőt nem fogadja egy másik vállalat azonnal — néha forintokkal magasabb órabéért — akkor a munkaerő hatékony foglalkoztatásának legkritikusabb pontja oldódik meg: helyreállítjuk a munkahelyükhöz, szakmájukhoz hű, munkájukat mindig lelkiismeretesen elvégző dolgozók erkölcsi — és közvetve anyagi megbecsülését.

Itt kapcsolódik a gazdaságirányítás fejlődésével kialakuló hatékonyabb munka az üzemi demokrácia tartalmi fejlődéséhez. Ha megno a tisztességes, jó munkára ösztönzés, a megteremtett szocialista életmód egyik fontos elemét, a jó munkából nyerhető jó közérzetet. Ennek pedig velejárója, hogy a munkások mind szélesebb körében alakul ki az igény és a készség: aktívan vegyenek részt üzemi életének alakításában, maguk tegyenek javaslatot a gazdálkodási feladatok célszerű, hatékonyabb megoldására.

A gazdaságirányítási rendszer ma már kedvezőbb feltételeket teremti, ösztönöz az ésszerű kockázattalálásra. Még kevés vállalat gyakorolja a kockázatot a szükséges mértékben, de a vállalkozó szellemű vezetés kibontakozása — éppen az ösztönzés következtében — erősödik. Az erre az útra lépő vállalatvezetést nagymértékben bátoríthatja az átalakuló vállalati közgazdálkodás mellett, ha elgondolásaiban jelen van a teljes vállalati kollektíva javaslata, véleménye. Ez pedig — a vezetés oldaláról indítva — ismét szükségessé teszi az üzemi demokrácia tartalmi szélesedését.

A szabályozó rendszer komplex, nyilvánvaló, hogy a felsorolt kibontakozó tendenciák a gazdálkodás más tényezőit is kedvezően érintik. Azt várjuk, hogy vállalatok gyorsan megtalálják a változó feltételekhez, alkalmazkodás módjait, és elősegítik a népgazdaság következő időszakra kitűzött feladatainak maradéktalan megoldását.

JUHÁSZ GEZA,

a Szegedi Ruhagyár vezérigazgatója

szabó ANDRÁS RAJZA

Pheidippidész halála

Két nyugdíjas találkozik.
— Jó színdön vagy.
— Festem magam.
— Kocogsz még?
— Ma is lezuhantam nyolc kilométert.
— Úgy ne járj mint Carter!
— Az hogy jart?
— Nem olvastad? Összeeseklyott kocogás közben.
— Hja, nem lekvárolnak való.
— Egyes orvosok szerint senkinek se való.
— Ezt is olvastad, mi?
— Igen. Még komoly emberből. Egy harvardi prof nyilatkozta a Carter kinyíjanása után, hogy a kocogás a legbiztosabb út az infarktushoz.
— Hát ez profában komoly. Mondd, ez a prof tavalj nem azt szajkózta még: fuss az életedért?
— Nem tudom. De mondott egy nagyon hiteles történelmi példát a futás artalmasságára. Szerinte a maratoni hírvívó a legjobb bizonyíték arra, hogy a futás életveszélyes. Hiszen köztudott: miután Athénbe loholt Miltiadész győzelmeinek hírével, összesett és meghalt.
— Te ezt elhiszed?
— Benne van minden tonknyrben, lexikonban.
— Még a mi lexikonunkban is

csak az van benne: allicolog meghalt. Aká szónban nem elegszik meg a történelmi közhelyekkel, lexikonbölcsesekkel, hanem egy kicsit ölegondol, hogyan is volt az az első maratoni futás, az tudja, hogy Pheidippidész nem a futástól kapott infarktust.
— En nem maratonizok!
— Egy het alatt te is futsz annyit.
— De nem úgy, mint Pheidippidész.
— Na igen. Szegény, biztos túl erőltette magát, hogy mielőbb Athénbe érjen.
— Gondolod?
— Csak így lehetett.
— Gondolkozz egy kicsit. Elindul a maratoni síkrol az a derék ifjú harcoss. Két ora múlva betámolyog Athénbe, eladagys az örömhirt, s holtan rogy össze.
— Úgy volt, ahogy mondd. tántortort és daagott.
— Hát esoda? Negyven kilométeres loholás után?
— No, menjünk csak sorba. Szóval, fut Pheidippidész. Nem lakatlan, holdbéli tajon, hanem a kicsiny, sűrűn lakott Görögországban. Már pár kilométer után találkozik egy nyújtat terelő pasztorral. Odaköltja neki: Győztünk!
— Valószínű, hogy odaköltja.
— Fut tovább. Majorhoz ér. Ott is elmondja az örömhirt. Vízet is kér, mert eltűkkad: már a legjobb borukkal kínálják örömlükben.
— Az áldójt! Ne is folytasd.
— De folytatom. Sok találkozás lesz még Athénig. Ölelik, esokolják. És itatják. Főkérszegen érkezik Athénbe. Alig tudja elmondani a győzelmi jelentést. A vénék is borral kínálják. Vedel. Összeesik és meghal. Alkoholmérgezésben.
— Lehet, hogy így volt.
— Tuti.
— De azért te csak hallgass arra a harvardosra. Hahtó ő is tisztában volt Pheidippidész halálának körülményeivel. Azért hozta föl példának, mert nyilván a Carter is egy sajtkoktettről, vagy pezsgős úlipomáciát fogadásról indult kocogni.
— En nem járok fogadásokra.
— De iszol.
— Kocogás előtt soha. Csak utána. Mert én tudom a történelmet, nem úgy mint a Carter.
HOMORÓDI JOZSEF

Tamkó Sirokó Károly

Kozmogrammok II.

Az ember eneke

Evmilliók lassú ütemén egysejtübből — emberré lettem, a föld porából — a föld urává!	szálllok tovább küzsköz tovább volt víz-tüdom volt lég-tüdom lesz ür-tüdom.
De mért állnék meg pont e ponton?	
Mért rokkannék múltta e percben — amikor sehol sincs megállás, sehol sincs nyugvás, minden mindig száll-repül-vagat??	Atkeringek a Kozmosz-parton, földvonzásból az űrszivásba! Mesgyét vagok az ós-hidegben, Küszni fogok a fénysugáron.
A nap-föld táj: Jövvő Sugarút! Uj koraszakok sorával terhes, Milliárd evck várják nőtét.	O nőjj agy nőjj szem nőjj új testem! És varj ream en szép hazám:
Üszök tovább lépek tovább	VILAGUR!